

גדנ"ע אויר - מטיסנאות לטיסה פעילה

חיל האויר מעודד צעירים לחינוך תעופתי- לקראת גיוסם לחיל

האחרון: קורס טיס במטוס ממונע. בין השלבים השונים נערכו לימודים תל אורטיים אשר נועדו להכין את החניכים לשלב הפעילות הבא.

דרישות הקבלה של החניכים היו קפדניות: הם עברו בדיקות גופניות ומבדקים פסיכומטריים, שהרי הם נועדו לקבל הדרכה אשר תכשיר אותם להיות טייסים בחיל האויר.

פעילות גדנ"ע אויר נערכה במשך השנה, ובחודשי הקיץ נערכו סדנאות ופעילויות מרוכזות.

במסגרת קורסי-הקיץ התקיימו מחנות בהם למדו מסיימי כיתות ח' טיסנאות,

סי פיפר קב, ויצאו לטיסות סולו לאחר מספר שעות.

נציגי גדנ"ע אויר יצאו מדי שנה במסגרת חילופי משלחות נוער לאירופה וארצות-הברית, וחניכי ארגונים טרום-צבאיים הגיעו מארצות שונות לישראל.

גדנ"ע אויר בשנות החמישים בשנות החמישים נמשכו פעילויות גדנ"ע אויר, אולם נערכו שינויים בקורסים ובהכשרת החניכים.

חניכי גדנ"ע אויר, החלו את הכשרתם בשלבים: מבניית טיסנים בסיסיים, ראשונים ומתקדמים, דרך דאיה ועד לשלב

בהתאם למסורת שהיתה מקובלת באירופה עסקו גורמי התעופה- האזרחיים והצבאיים- בארץ בחינוך תעופתי כבר מגיל הנערות. פעילות זו החלה בשנות השלושים ונמשכה גם לאחר קום המדינה. נערים השתתפו בקורסים לבניית טיסנים והמשיכו את פעילותם בחוגי הדאיה ולאחר מכן הטיסה הממונעת.

הקמת גדנ"ע אויר

ב-14 באוקטובר 1948 הקים חיל האויר את "גנ"ת" (גדודי נוער תעופתיים)

במסגרת הגדנ"ע, וחודש לאחר מכן הוקם גדנ"ע אויר בפיקודו של דב שלי

סנר. גדנ"ע אויר הכשיר נערים בנושאי תעופה, החל מבניית טיסנים ועד לדאיה ולטיסה ממונעת. ב-6 בספטמבר 1949

הסתים קורס דאיה בבסיס רמת-דוד, אותו סיימו 48 חניכי גדנ"ע אויר. מחזור ראשון של טייסי מטוסים סיים בקיץ

1950 את לימודיו. פעילות גדנ"ע אויר דמתה לזו של קלוב התעופה ולא אחת

ראו בשני מוקדי העשייה האלה פעילות כפולה, אותה ניתן לאחד למסגרת אחת. גדנ"ע אויר הקים עשרות מועדונים בכל

רחבי הארץ, ובהם פעלו אלפי בני-נוער שעסקו בבניית טיסנים. המוכשרים בהם נשלחו בחודשי הקיץ לקורסי דאיה בגלשוני וורונה ולאחר מכן דאוני קירבי קאדט. הם המשיכו את הכשרתם במטו

בוגרי שביעיות ערכו קורס דאיה, ובני השמיניות השלימו את קורס הטיסה.

כל קורס טיסנאות אורך עשה ימים. החניכים הצעירים, אשר נפגשו בדרך כלל בנושאי התעופה בפעם הראשונה בחייהם, למדו את עקרונות הטיסה ואת חוקי הפיסיקה הבסיסיים.

מטיסנים פשוטים ועד מתקדמים

הגדנ"עיים הצעירים בנו בתחילה את הטיסן "במבי" – טיסן פשוט אשר תוכנן על ידי מדריכי גדנ"ע אויר, טיסן זה נבנה על פי תוכניות מוכנות בקנה מידה מלא. מבנהו עשוי בלזה והוא צופה נייר מיוחד ונצבע לאחר מכן בשכבות דופ מתאימות.

במקביל לפעילות הבניה, עברו החניכים

למטה: דאון אימון קירבי קאדט; למעלה: גלשון וורונה למתחילים

אנציקלופדיה יפעת לתולדות התעופה והחלל בישראל

דאון דו-מושבי קירבי קאדט דו-מושבי מגיע לנחיתה

הוא שלושה שבועות. החניכים מקבלים לים הדרכה תיאורטית מפורטת יותר, והם מעלים ומשפרים את ידיעותיהם במקצועות התעופתיים שלמדו בקורסים קודמים. כמו כן הם עורכים היכרות טכנית עם המטוס ומנועו, מבנהו ומערכותיו. הם לומדים אויראות וחובות הטייס.

במסגרת קורס הטייס מקבלים חניכים כ-12 שעות טיסה. השיעורים כוללים המראות ונחיתות, גלישות, פניות נסיקה והזדקרות. בסוף הקורס הם עוברים מבחנים. מדריכיהם הם קציני חיל האוויר או מדריכי-טיסה אזרחיים מוסמכים ומנוסים.

קורסי הטייס נערכו בחודשים הקיץ בסיסי חיל האוויר, במהלך הלימודים נפגשו החניכים עם אנשי חיל האוויר ומשתלבים בהווי בסיס החיל. גדנ"ע האוויר הצעירים משתתפים בפעילויות שונות, שנועדו להגביר את ידיעותיהם ומגעיהם עם החברה בישראל. בין אלה הם יצאו כקבוצה אחודה ל"צעדת ארבעת הימים", ייצגו את גדנ"ע אוויר במצעד צה"ל וכן באירועים יחודיים לגדנ"ע-אוויר, בהם האליפות הארצית בטיסאות.

משלחות גדנ"ע ל"ח"ל

פעילות נוספת בה השתתפו בוגרי קורס הטייס של גדנ"ע אוויר, בשנות החמישים היא ייצוג ישראל במשלחות למדינות אחרות. בשנת 1961 יצאו משלחות לאר"ב, תורכיה ומדינות אחרות.

מעיוורון-צבעים אינו מתקבל.

דואים בחודשי הקיץ

השלב החשוב הבא בהכשרת הצעירים הוא לימוד הדאיה. לפני הקורס עוברים הגדנ"עים בדיקות במכון הפסיכוטכני של צה"ל ובדיקות רפואיות מיוחדות לדאיה. החניכים שנמצאו מתאימים לכך יוצאים בחודשי הקיץ לסדנה בת שלושה שבועות. הם לומדים לימודים תיאורטיים ובמקביל יוצאים לגיחות דאיה ראשוניות. הם לומדים את מקצועות תורת הטייס, מטאורולוגיה ופיסיקה. הם עורכים שני זינוקים בדאון דו-מושבי מסוג סלינגסבי T-31B "קירבי קאדט". בשיעור הראשון הם עושים היכרות עם הדאון, בעוד המדריך מאפשר להם לחוש את ההגאים. לאחר מכן הם לומדים גישות ונחיתות, הטיות ופניות ולבסוף הם עוברים בחינה, ואם עברו אותה הם יוצאים לטיסת "סולו".

הפיפר קב

למרות שמטוס הפייפר קב אינו מטוס קל להטסה, במיוחד בשלבי ההמראה והנחיתה, הוא נבחר כמטוס הזמין של גדנ"ע אוויר בקורס הטייס. לקראת קורס הטיסה עוברים החניכים בדיקות בוועדה הרפואית של חיל האוויר, כמו אלה הנערכות למועמדים לצוות אוויר, ממש כאילו עמדו לטוס על מטוסי הקרב המתקדמים. קורס הטייס של גדנ"ע-אוויר אורך אף

סדרות של תרגילי סדר, אימון גופני ופעילויות שונות בשעות היום והלילה. עם השלמת הסדנה נערכת תחרות בה שופטים את טיב הבניה וההשלמה ואת כושר הטיסה של הטייסן. כמו כן נבחן משך הזמן בו שוהה הטייסן באויר.

לימודים במועדוני גדנ"ע אוויר

הפעילות בתחום הטיסאות נמשכת לאחר מכן במועדוני גדנ"ע-אוויר. בשנת 1961 היו 30 מועדונים פעילים בכל רחבי הארץ. במפגשי ההדרכה לומדים הצעירים והצעירות את תורת הטייס, פיסיקה מתקדמת, מכונאות ומטאורולוגיה. כמון כן הם בונים טיסנים מורכבים יותר בהם ה"דובון", ה"קמיקזה" וה"עורב". טיסנים אלה קשים יותר לבניה ומימדיהם כמו מורכבותם גדולה יותר. הגדול בהם הוא ה"קמיקזה" שהוא עדיין טיסן דאון העולה במימדיו פי שלושה על לה של ה"במבי". "עורב" הוא הטייסן הממונע הראשון אותו בונה החניך. נפח מנוע הדיזל 0.8 עד 1.5 סמ"ק, החניכים עוברים קורס הדרכה בו הם לומדים להעביר את חומר הלימוד לחניכים המצטרפים בשלב זה לפעילות.

בדיקות כמו לקורס טיס

היות ואנשי חיל האוויר מייעדים את החניכים להיות טייסים בחיל האוויר, תנאי הקבלה לגדנ"ע אוויר מחמירים, והם דומים למעשה לאלה של כל מועמד לקורס טיס. ראיה תקינה היא תנאי הכרחי. נער שראייתו לקויה או הסובל